

[Knud Lind]

Så vil jeg sige til hr. Wilhjelm, at fremskridtspartiet går ind for en tvangsbehandling for så vidt angår narkomaner. Vi har dog ikke sagt, at det lige skulle være på statshospitaler, de burde behandles, men vi går ind for en tvangsbehandling.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Den dér med reservebænken, der vandrede hvileløst rundt, forstod jeg ikke rigtig, men det gør det måske mindre beklageligt, at jeg ikke kunne høre det meste af anden del af hr. Knud Linds indlæg, men jeg forstod så meget, at fremskridtspartiet går ind for en tvangsbehandling, og at fremskridtspartiet altså dér er på linje med fru Inge Krogh, når det ønsker tvangsbeføjelserne udvidet i den kommende lovgivning, om det så lige er i sindssygeloven eller ej. Det havde jeg ikke med; jeg troede faktisk kun, det var fru Inge Krogh, og jeg beklager dybt, at der er flere end fru Inge Krogh, der går ind for en sådan udvidelse af tvangsforanstaltningerne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal blot sige til hr. Wilhjelm, at det kun var for så vidt angår narkomaner, og vi sagde ikke noget om, at de skulle på et statshospital, men vi mener, at de er ude af stand til selv at komme ud af deres afhængighed af stoffet, og at vi derfor bør hjælpe dem. Man kan godt kalde det en tvangsforanstaltning; det er en nødværgesituation på et andet menneskes vegne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende forbedring af uddannelse og efteruddannelse af personalet på de psykiatriske institutioner.

Af Wilhjelm (VS) m.fl.

(Fremsat 17/2 83).

Forslaget sattes til forhandling

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I bemærkningerne til forslaget skriver forslagsstillerne, at det er plejerguppen, der er den personalegruppe, de psykiatriske patienter har mest berøring med. Men man siger samtidig, at det er den gruppe, som har den dårligste uddannelse og dermed formentlig også gennemgående den dårligste forståelse for patienternes adfærd og den laveste motivation i arbejdet.

Nu kan man jo ikke sådan altid sidestille uddannelseshøjde, om jeg så må sige, og motivation og forståelse, men det er en anden ting.

Men der stilles altså forslag om, at den 2½-årige plejeuddannelse, som i sin tid blev foreslået i betænkning nr. 530 fra 1969, bliver gennemført, idet forslagsstillerne ikke er af den opfattelse, at den ny uddannelse, der blev iværksat fra juli 1977, er tilstrækkelig til varetagelse af arbejdsområdet.

Sygeplejerskeuddannelsen foreslås også forbedret, da forslagsstillerne er af den opfattelse, at heller ikke denne uddannelse giver tilstrækkelig baggrund for at kunne varetage opgaverne inden for det psykiatriske sygehusvæsen.

For alle personalegrupperne inden for det psykiatriske arbejdsområde foreslås det i øvrigt – da arbejdet på en psykiatrisk afdeling, som det hedder, i ekstraordinær grad er belastende, og for at modvirke den udbrændthed, som det hedder, der dermed følger af arbejdet – at f.eks. hvert femte år anvendes til efteruddannelse el.lign. af personalet.

Hvad angår første punkt i forslaget, det om en forbedret uddannelse af plejerguppen, kan jeg oplyse, at uddannelsesforslaget fra betænkning nr. 530 i 1969 i sin tid jo ikke lod sig gennemføre i den foreliggende form,

[Indenrigsministeren]

hvilket forslagsstillerne selv er inde på i bemærkningerne til forslaget.

Imidlertid blev uddannelsen i 1977 ændret ved, at sundhedsstyrelsen udsendte retningslinjer for uddannelsen af plejere, og derefter kom uddannelsen til at bestå af en 1-årig sygehjælperuddannelse og en 8 måneders overbygning på denne inden for det psykiatriske område, og det betød, at uddannelsen imødekom de væsentligste principper fra betænkningen, som dels var at forbedre plejegruppens kvalifikationer på det somatiske område, dels at virke for, at plejerne i tråd med udviklingen i behandlingen af psykiatriske patienter aktivt og selvstændigt kunne deltage i denne behandling. Uddannelsen gives nu på 10 skoler; der er 4 på Sjælland, 1 på Fyn og 5 i Jylland.

Så er der spørgsmålet om efteruddannelse af de ældre plejere, der har gennemgået den hidtidige uddannelse og modtaget bevis for bestået prøve i pleje af sindslidende. Der er der i sundhedsstyrelsens retningslinjer fra 1977 for uddannelsen tillige anført regler for, at disse gennem en efteruddannelse på 120 timers teoriundervisning kan kvalificere sig til at bestride de opgaver, der fremtidig hører til plejernes normale arbejdsområde.

Sundhedsstyrelsen har henstillet, at efteruddannelsen etableres for beskæftigede plejere og gennemføres over en 5-årig periode, og indenrigsministeriet har senest fået oplyst, at efteruddannelsen mange steder er iværksat og nogle steder endog afsluttet.

Som forslagsstillerne også selv giver udtryk for, er det det almindelige indtryk, at plejere med den nye uddannelse og den større uddannelse fungerer bedre i forhold til patienterne end mange af de ældre plejere, og da sundhedsstyrelsen desuden finder, at indholdet af den nye uddannelse giver plejerne tilstrækkelige kvalifikationer til de opgaver, der skal varetages, finder jeg ikke, at der er grundlag for på nuværende tidspunkt at indføre den 2½-årige plejeruddannelse, som blev udformet i betænkningen fra 1969.

Forslagsstillerne mener også, at sygeplejerskeuddannelsen bør ændres, idet denne uddannelse heller ikke anses for tilstrækkelig til opgaverne inden for psykiatrisk sygehusvæsen.

Til dette forslag kan jeg sige, at uddannelsen af sygeplejersker er blevet ændret for relativt kort tid siden, idet der i januar 1979

udsendtes en ny anordning om sygeplejerskeuddannelsen. Sygeplejerskeuddannelsen kvalificerer til varetagelse af almen sundheds- og sygepleje af alle borgere, men også de psykiatriske patienter – i kraft af den bredde og dybde, der er i uddannelsens indhold og tilrettelæggelse.

Den forbedring af uddannelsen, der stilles forslag om her, er således efter min opfattelse allerede gennemført, og de første sygeplejersker efter den reviderede uddannelse er blevet færdige sidst i 1982, og den forbedrede kvalitet af uddannelsen vil naturligvis efterhånden afspejle sig på alle sundhedsvæsenets forskellige områder, også på de psykiatriske institutioner.

Til slut vil jeg gerne knytte nogle bemærkninger til forslaget om efteruddannelse af alle de personalegrupper, der beskæftiger sig med psykiatrisk behandling. Jeg er meget enig i, at der er behov for, at personalet kan få mulighed for at efteruddanne sig og derved hente ny inspiration i arbejdet på afdelingerne. Et system som det foreslåede, hvor forslagsstillerne går ind for en ordning, hvor hvert femte år eller et halvt år hvert tredje år bruges til efteruddannelse, studierejser, efterundersøgelser, forskning o.lign., finder jeg i den nuværende økonomiske situation derimod urealistisk, og i øvrigt er jeg ikke sikker på, at et så stramt fastlagt system som det her foreslåede vil være særlig effektivt.

Derimod tror jeg, at efteruddannelsesaktiviteter, der iværksættes kontinuerligt på grundlag af de behov, der opstår lokalt, samt under hensyn til de ansattes aktuelle kvalifikationer, er langt at foretrække fremfor et stift system.

I lighed med efteruddannelsesaktiviteter på alle andre områder er efteruddannelse heller ikke på dette område et statsligt anliggende. For personalegrupper inden for sundhedssektoren er der etableret egentlige kompetencegivende videreuddannelseskurser i statslig regie, hvorimod en vedligeholdelse og ajourføring af viden på det område, man én gang er uddannet inden for, er et anliggende for ansættelsesmyndigheden, og det vil i denne forbindelse sige amtskommuner og kommuner, og ofte arrangeres disse kurser i samarbejde mellem kommunerne og de enkelte fagorganisationer.

Som helhed mener jeg altså, at vi lige skal trække vejret, inden vi eventuelt tager fat på

[Indenrigsministeren]

nye ændringer af de uddannelser, som er meget nye, sådan at vi kan få det fulde resultat af de ændrede uddannelser, før vi tager stilling til, om vi skal gå nye og andre veje.

Løvig Simonsen (S):

Uddannelsespolitikken er et af de væsentligste og vigtigste områder for socialdemokratiet. Vi tilstræber, at der etableres de nødvendige og kvalificerede uddannelser for unge, og vi arbejder for, at der skabes de tilstrækkelige muligheder for efteruddannelse for alle medarbejder- og personalegrupper, idet en god og vel tilrettelagt uddannelse med videregående muligheder for dygtiggørelse er forudsætningen for, at vi fortsat kan opretholde og udbygge kvaliteten af arbejdet i såvel den offentlige som den private sektor.

Ikke mindst er det vigtigt at holde sig dette for øje i den nuværende beskæftigelsessituation, og jeg vil gerne henvise til vort forslag om en landsdækkende ungdomsgaranti og til de forslag, vi arbejder med, vedrørende betalingsfrihed til uddannelse. På baggrund af det her nævnte vil socialdemokratiet se positivt på det foreliggende beslutningsforslag.

Men når vi kommer til det mere konkrete, nemlig bemærkningerne til beslutningsforslaget, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der for den gruppe af plejere, der ikke har gennemgået den nuværende plejeruddannelse, etableres en obligatorisk efteruddannelse på i alt 120 timers teori, og at den nuværende plejeruddannelse er en overbygning på sygehjælperuddannelsen og indeholder i alt 660 timers teori samt en praktiktid svarende til en samlet uddannelseslængde på 20 måneder.

Det er vigtigt at mærke sig beskrivelsen af de arbejdsopgaver, plejerne har, herunder betydningen af et positivt og formålsbestemt kontakthold med patienten, således at denne stimuleres i egne beslutningsprocesser, hvorved man i højere grad tager hensyn til patienternes individuelle behov.

Intentionerne med den ændrede plejeruddannelse i 1977 har haft en positiv virkning på holdningen til og behandlingen af psykiatriske patienter, hvorfor socialdemokratiet er positivt over for en udvidelse af den nuværende plejeruddannelse for derved i højere grad at kunne styrke kvaliteten af den psykiatriske behandlingsindsats såvel inden for

institutionsområderne som inden for distriktspsykiatrien.

I bemærkningerne peges der på betænkningen af 1969 vedrørende gennemførelse af en fremtidig 2½-årig uddannelse. Dette forslag vil vi gerne diskutere nøjere, for der er jo gået nogle år siden 1969, og andre forslag til uddannelsesmodeller foreligger.

For socialdemokratiet er det vigtigt at understrege, at de berørte faglige organisationer inddrages i udarbejdelsen af nye uddannelser. Det er derfor urimeligt, at regeringen kun har rettet henvendelse til arbejdsgiversiden, sådan som det fremgik af undervisningsministerens svar i går. Vi vil advare regeringen mod at fortsætte sin vi-alene-videlighedspolitik på dette område; enevældens tid er jo forbi her i Danmark.

Vi vil som sagt gå positivt ind i udvalgsarbejdet, men samtidig sikre et kvalificeret grundlag for den politiske behandling på baggrund af de forslag og oplysninger, som bl.a. de faglige organisationer kan give os.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Nye opgaver og nye udfordringer kræver jo, at man følger med i uddannelsesmæssig henseende, herunder også efteruddannelse, netop for at man kan opfylde de behov og krav, der bliver stillet til vore medarbejdere. Der skal ikke være nogen tvivl om, at det konservative folkeparti siger, at det er den vej, man skal styrke vore medarbejdere, og at det er på den måde, opgaverne bedst kan løses.

For de to personalegrupper, der først bliver nævnt i beslutningsforslag nr. B 75, nemlig plejere og sygeplejersker, vil jeg tilslutte mig indenrigsministerens opfattelse, nemlig at vi skal have lov til at evaluere de uddannelser og efteruddannelser, der nu er iværksat på disse områder, for at se, om de giver tilstrækkelige kvalifikationer til de opgaver, der skal løses nu.

Med hensyn til andre personalegrupper påpeges det, at man skulle lave en fast turnus vedrørende efteruddannelse, studierejser, efterundersøgelser, forskning o.lign. Alle disse funktioner er særdeles nyttige, men jeg tror, at en fast turnus hurtigt kan vise sig at blive uhensigtsmæssig. Jeg tror, den bedste effekt fås, når funktionerne iværksættes efter behov og efter, hvad der er råd til, i stedet

[Lizzie Lichtenberg]

for efter et fast skema, og derfor kan vi ikke fremme dette beslutningsforslag på nuværende tidspunkt.

Povl Brøndsted (V):

Den arbejdsplads, vi taler om, må ganske klart betegnes som værende ret så belastende. Det er et belastende sted for patienterne, og derfor er det meget væsentligt, at det miljø, hvor patienterne på disse hospitaler befinder sig, har et personale, som også på grund af hele patientsituationen kan klare de mange udfordringer.

Derfor er det nok en forudsætning, at personalet på psykiatriske institutioner skal være af en helt speciel og stærk støbning. Har man været sammen med personer, der har deres faste arbejde på en psykiatrisk institution, ved man, at det i den grad påvirker dem ikke alene i arbejdstiden, men også gennem det personlige engagement, efter at arbejdstiden er sluttet. De skal skabe et miljø på et sted, hvor det er meget svært at skabe et samarbejde mellem patient og personale.

Selvfølgelig er det her søm på alle andre områder meget væsentligt, at der er uddannelser, for det første en grunduddannelse, der tager sigte på de forskellige arbejdsfunktioner og arbejdsopgaver i den arbejdsdeling, der finder sted, og for det andet en efteruddannelse.

Jeg mener, at vi i de senere år på forskellig måde som nævnt af indenrigsministeren både på sygeplejeområdet og på plejeområdet har fået iværksat nogle ændrede uddannelser. Jeg mener, at disse ændringer inden for de senere år bidrager til, at man er særlig opmærksom på, hvordan disse uddannelser virker, og vel også derfor er opmærksom på, at de skal tilpasses de erfaringer, man har fra forskellige grunduddannelsesområder.

Jeg synes derfor, at vi skal følge meget nøje, om den nytillrettede sygeplejeruddannelse passer ind i arbejdet på psykiatriske institutioner. Jeg mener selvfølgelig, vi skal forbedre dette, men jeg mener, at det allervigtigste er at sætte ind i efteruddannelsen. Her er det bemærkelsesværdigt, at forslagsstillerne til beslutningsforslaget vil opfatte efteruddannelsen som et dobbeltformål. Det er sikkert også rigtigt, at det både har det formål at give en efteruddannelse til gavn for arbejdspladsen, og at det skal være en frigø-

relse fra en belastende arbejdsplads i en periode af længere eller kortere varighed, altså at man kan få arbejdspladsens pres fjernet for nogen tid. Jeg synes, det er en udmærket måde at kombinere efteruddannelse på, og det synes jeg også man skal følge op.

Nu er det vel nok sådan, at grunduddannelsen giver de praktiske erfaringer, og at efteruddannelsen skal være en videreførelse af det teoretiske og det erfarede i arbejdsfunktionen. På den baggrund tror jeg, det er meget forkert at lade efteruddannelsen være for bundet. Jeg tror, det er forkert, at efteruddannelsessystemer er lagt i for snævre rammer. Jeg vil gå med til, at der er sat tid af til det, at der er steder, hvor det kan foregå, at der er en mangfoldighed af former, det kan ske under. Men også her har jeg indtryk af, at man samtidig med grunduddannelsesomlægningen er klar over, at jo friere råderum erfaringerne får ved etablering af efteruddannelse, jo bedre bliver den. Jeg synes godt, vi kan animere til, at man ikke mindst inden for dette område ser dobbeltformålet i efteruddannelsen, og at vi følger det op.

På den baggrund kan jeg måske ikke helt se, at det er nødvendigt at vedtage et beslutningsforslag om det, da jeg egentlig har tillid til, at det er noget, der er i gang, og noget, der følges med megen opmærksomhed fra mange sider, og at der sættes meget ind på, at ikke mindst efteruddannelsen også virkelig kommer til at løse sin opgave til forbedring af det miljø, der skal arbejdes i.

Agerschou (SF):

Forslaget drejer sig om forbedring af uddannelse og efteruddannelse af personalet på de psykiatriske institutioner, og i bemærkningerne til forslaget er der, så vidt jeg kan se, fire konkrete forslag til, hvorledes den forbedring kan ske. For det første foreslår man en efteruddannelse af den del af personalet, der ikke har en uddannelse, der lever op til de helt nye og nuværende uddannelseskra. For det andet foreslår man etablering af en egentlig plejeruddannelse, og for det tredje foreslår man en længerevarende afbrydelse af arbejdet for det pågældende personale med henblik på både efteruddannelse, studierejser, forskning osv. med det dobbeltformål, som hr. Povl Brøndsted fra venstre var inde

[Agerschou]

på, både at kunne få en pause i arbejdet og få lejlighed til at efteruddanne sig.

Så vidt jeg hørte, tog indenrigsministeren afstand måske ikke fra tanken, men mere fra at etablere sådan noget på grund af den såkaldte økonomiske situation, vi befinder os i. Jeg tror egentlig ikke, at der vil være meget økonomi i det forslag, for det vil være sådan, at mens det pågældende personale har det halve år fri, vil der skulle være andet personale til at pleje de pågældende patienter, og derved bliver der en fordeling af arbejdet, og det vil sige, at der også i det forslag ligger en om end beskednen beskæftigelseseffekt, og det synes jeg egentlig er tilstrækkelig begrundelse for det forslag i bemærkningerne fra forslagsstillerne.

Det fjerde forslag er en ændring af sygeplejeuddannelsen med specielt henblik på pleje af de psykiatriske patienter, og det forslag synes jeg nok indenrigsministeren var lidt hurtig til at afvise. Jeg er i hvert tilfælde ikke overbevist om, at den nuværende reviderede sygeplejerskeuddannelse tager tilstrækkeligt hensyn til dette specielle arbejdsfelt.

Jeg synes faktisk, at disse forslag er helt indlysende og rigtige, og jeg synes egentlig heller ikke, der kan argumenteres bedre for dem, end forslagsstillerne har gjort i bemærkningerne. Derfor vil jeg indskrænke mig til at sige, at vi i SF fuldt ud kan støtte forslaget.

Når vi nu behandler de problemer, vil jeg benytte lejligheden til at stille et spørgsmål til indenrigsministeren. Jeg vil spørge, om hun vil tage afstand fra det, man har foretaget sig på Sankt Hans hospital, hvor man har ladet helt uuddannet personale, så vidt jeg forstod, gå direkte ind fra gaden og passe og pleje endog meget syge psykiatriske patienter. Så vidt jeg ved, er det standset, men jeg tror, det vil virke præventivt over for andre institutioner, amtskommuner osv., hvis ministeren her fra talerstolen tager utvetydigt afstand fra den slags initiativer.

Knud Lind (FP):

Da man indledningsvis i fremskridtspartiets folketingsgruppe diskuterede VS' forslag, var vi ret positivt indstillet over for forslaget, men efter at vi hørt indenrigsministeren, må man konstatere, at der er 8 måneders over-

bygning på f.eks. sygehjælperuddannelsen, og som ministeren tidligere har anført, er der efteruddannelsen. Den er næsten tilendebragt, og sygeplejeuddannelsen er netop forbedret.

Derfor må man nok sige, at VS' forslag rent tidsmæssigt virker, som om det har været over Københavns postterminal, for det er, som om det kommer lidt bagefter. Det er for mig et langt vigtigere forhold, at de praktiserende læger måske havde mere behov for efteruddannelse. Vi har lige diskuteret, hvor mange der blev tvangsindlagt fejlagtigt, og allerede dér ville der være en stor besparelse, hvis de ikke blev det, så der var en mulighed dér, man burde have taget med.

VS har altid mange og lange bemærkninger til deres beslutningsforslag. Der er dog et enkelt punkt, hvor der altid mangler oplysning: hvad ville alle de gode tanker så koste? Der er altid blank rubrik for så vidt angår de økonomiske konsekvenser af de gode ønsker, man fremsætter. Det tænker VS måske aldrig på og er måske i øvrigt ligeglade med. Ellers burde man jo på et eller andet tidspunkt forsøge tilnærmelsesvis at give et lille bud på, om det vil få nogle økonomiske konsekvenser.

Jeg vil sige det på den måde, at fremskridtspartiet i relation til yderligere uddannelse lige her og nu – for det er jo det, beslutningsforslaget reelt går ud på – vil tillade sig sammen med indenrigsministeren at trække vejret lidt, men vi vil dog være positivt indstillet i udvalgsarbejdet på at se, om der kunne ske eventuelle forbedringer.

Grethe Lyngs (CD):

Det er ikke længe siden, vi her i salen havde lejlighed til at drøfte de sindslidendes forhold. Af det baggrundsmateriale, VS havde udarbejdet til forespørgslen, fremgik det ganske klart, at der er problemer med uddannelsen og normeringen på de institutioner, hvor de sindslidende opholder sig.

Centrum-demokraterne vil derfor meget gerne være med til at drøfte i udvalget, hvordan vi kan prioritere inden for sundhedssektoren, således at nogle af de sparsomme ressourcer kan kanaliseres over til uddannelse og efteruddannelse inden for det psykiatriske område.

[Grethe Lyngs]

Det største problem, mener vi, er inden for området efteruddannelse. Der går alt for mange behandlere rundt på disse institutioner, hvis uddannelse ikke er tidssvarende. En bedre indsigt i moderne behandlingsmetoder vil også give et bedre behandlingsresultat og dermed på længere sigt udjævne de udgifter, der er forbundet med forslaget. Men lad os se på det i udvalget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da den radikale ordfører i denne sag, fru Aase Olesen, ikke kan være til stede her, skal jeg blot meddele, at vi gerne i udvalget vil være med til at overveje, om der er grund til at foretage sig noget med hensyn til forbedring af uddannelse og efteruddannelse af personalet på de psykiatriske institutioner.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne takke for en lang række ret positive bemærkninger om ikke direkte over for vores forslag, så i hvert fald over for den sag, det drejer sig om.

Indenrigsministeren nævnte de ting, der er sket, og nævnte dem betydelig mere udførligt, end vi gør i bemærkningerne, og jeg vil da også straks indrømme, at der er et par af de oplysninger, indenrigsministeren gav, som var nye for mig.

Men ikke desto mindre vil jeg godt gøre opmærksom på, at forslaget om forbedrede uddannelseskriterier og efteruddannelsesvilkår faktisk er udarbejdet på grundlag af de eksisterende uddannelser, og efter at vi på forskellige møder, hvor forskellige personalegrupper og patienter sammen har drøftet situationen på sindssygehospitalerne, hvor disse personalegrupper selv har udtrykt ønske om forbedring af uddannelsen som en meget påkrævet forudsætning for at kunne fungere bedre og behandle bedre. Så det er altså på grundlag af de eksisterende uddannelser, også den revision af sygeplejerskeuddannelsen, der fandt sted så sent som i 1979.

Da jeg hørte indenrigsministeren gengive nogle af vores bemærkninger, syntes jeg nok, det kunne lyde, som om vi var temmelig hovski snovski. Indenrigsministeren læste ganske korrekt op, at det nok især var plejergruppen, der blev kritiseret af patienterne, og så kom citatet: at det er den gruppe, der har langt den dårligste uddannelse og dermed

förmentlig også gennemgående den dårligste forståelse for patienternes adfærd og den laveste motivation. Så fortsætter vi – og det tog indenrigsministeren ikke med – at det samtidig er den gruppe, der skal gøre det »beskidte arbejde med fiksering osv.«, og at det ikke er så mærkeligt, at det så mest er den, der bliver udsat for patienternes kritik.

Det er ikke udtryk for nogen hovski snovski-holdning over for plejergruppen, for det siger den faktisk også selv. Jeg synes, at indenrigsministeren i virkeligheden gav os ret i de betragtninger, da hun bagefter erklærede sig enig i en anden bemærkning, der står i forslaget, nemlig at det er det almindelige indtryk, at plejere med den nye og større uddannelse fungerer bedre i forhold til patienterne end mange af de ældre plejere. Ja men det er jo præcis det, der også blev sagt med bemærkningen om uddannelsens bonitet og de pågældende personalegruppers forståelse af patienterne og motivation.

Jeg synes, man skal gøre sig klart, at baggrunden for et forslag som dette også er den fantastisk skæve normering, der er på vores sygehusafdelinger. Det har vi ganske vist ikke taget med her, men det tog vi jo i baggrundsmaterialet til forespørgslen i februar. Vi ville nok alle sammen umiddelbart forestille os, at netop psykiatriske patienter havde større behov for personale at tale med døgnet rundt i virkeligheden, så det alt andet lige nok stillede større personalekrav end behandlingen af perforerede blindtarme og brækkede ben osv., men det stik modsatte er tilfældet. Nu har jeg ikke tallene med mig i dag, men med afrundinger er der en lægenormering, som er halvdelen, og en sygeplejerskenormering, som er halvdelen osv., en normering, som er langt ringere, end den er på de somatiske afdelinger. Det er også baggrunden for forslaget om bedre uddannelse. Det har ikke rigtig været inddraget.

Det ligger sådan, at der med den nuværende normering er 6 lægetimer pr. indlæggelse. Det gælder også indlæggelser, der varer år: der er i gennemsnit 6 lægetimer pr. indlæggelse på en psykiatrisk afdeling. Nu vel, der er nogle kortvarige indlæggelser, men ind i de seks lægetimer går også tiden til at registrere patienten, foretage observationen, som jo også skal foretages ved de kortvarige indlæggelser, holde morgenkonference om patienterne og lave alt det bureaukratiske arbej-

[Wilhelm]

de plus forskningen, og hvad der ellers ligger. Så kan man selv gætte på, hvor mange minutter der er tilbage pr. patient under en hel indlæggelse, der ofte varer mange måneder eller ligefrem flere år. Det er vilkårene, og det er bl.a. derfor, at de andre personalegrupper, sygeplejerskernes og plejernes, uddannelsesniveau er ganske overordentlig vigtigt på netop disse afdelinger.

Ministeren var for så vidt positiv over for noget af det, også over for de efteruddannelsesønsker, vi opstiller, men henviste til den nuværende økonomiske situation. Dér vil jeg sige, som især CDs ordfører, men vistnok også andre var inde på, at jeg egentlig tror, at nettoudgifterne ville vise sig at blive forholdsvis små, hvis man lavede en sabbatordning, eller hvad vi skal kalde det, med dette dobbeltformål, som hr. Povl Brøndsted havde rigtig godt fat i, med hensyn til efteruddannelse og aflastning fra et meget, meget belastende arbejde. Jeg tror, nettoudgifterne ville vise sig at være meget, meget små. I forvejen har man jo nogle efteruddannelsessituationer og nogle forskningsopgaver, der skal varetages. Spørgsmålet er, om man skal gruppere dem og finde perioder, der bliver virkelig aflastende.

Jeg synes, at hr. Povl Brøndsted, som jeg vil takke meget for hans indlæg, havde rigtig godt fat i det, der er hovedtanken med dette forslag, og det havde i øvrigt hr. Agerschou også. Det er meget vigtigt, at dette dobbeltformål bliver nævnt, og jeg vil gerne præcisere det yderligere ved at sige, at jeg egentlig tror, at jeg i alle andre sammenhænge ville være tilhænger af, at efteruddannelse og forskningsopgaver, og hvad der måtte være af den slags ting, så vidt muligt kørte kontinuerligt med, at man bevarede kontakten til sin arbejdsplads, i dette tilfælde kontakten til klinikken og patienterne. Men hr. Povl Brøndsted har ret i, at netop dette område er så belastende, at man tager problemerne med sig hjem, og at der egentlig ikke er noget, der hedder fyraften, at det lige præcis på dette område nok er en god idé at koble disse ting sammen og gøre dem til perioder, hvor man virkelig bliver aflastet for den daglige patientkontakt og alle de hårde problemer, man uundgåeligt tager med sig hjem.

Jeg synes, at hr. Povl Brøndsted helt havde forstået vores intentioner på dette punkt, og jeg håber, hr. Povl Brøndsted havde ret,

når han sagde, han havde tillid til, at beslutningsforslaget var overflødigt. Så optimistisk er jeg altså ikke, men jeg håber, han vil have ret i det, for det ser jo ud til, at vi får lidt svært ved at få det vedtaget sådan umiddelbart.

Jeg vil også takke hr. Løvig Simonsen, der som ordfører for socialdemokratiet gav tilslutning til at forbedre plejeruddannelsen umiddelbart, og det er nok det mest påtrængende behov, selv om man ikke nødvendigvis ville snutte 1969-formuleringen. Vi vil da også gerne se på, om der er kommet nye ideer på det område.

Så var der hr. Knud Lind, der var positiv, og det takker jeg da for, men efter at han havde hørt indenrigsministeren, var han snakket ned i skyttegraven igen, om jeg så må sige, og det mener jeg er uberettiget, for ganske vist har vi ikke så udførligt nævnt, hvad uddannelseskravene er i dag, men som sagt: ønsket om disse forbedrede uddannelser er faktisk gældende for de personaleorganisationer, der i dag kender de forbedrede uddannelser. Det er ikke nok.

Prisen mangler altid i VS' bemærkninger, sagde hr. Knud Lind. Det er nu ikke rigtigt. Når vi kan opgøre priserne nogenlunde, plejer vi også at opgøre dem, men som jeg allerede har sagt, og som CDs ordfører var inde på, er det slet ikke sikkert, at der er merudgifter ved dette. Det er en meget bekostelig måde at køre det på, når man kører folk ned, som vi gør med det belastende arbejde i øjeblikket, og desuden kan jeg da henvise til, at vi har sat beløb på så mange andre ting. Hvis hr. Knud Lind er interesseret i vort pensionsbeskatningsforslag, så er der 22 mia kr. at hente. Hvis han er interesseret i vores boligrente-, afskrivnings- og fradragsforslag, er der en 12-14 mia kr. at hente dér, så der skulle nok, selv om det skulle koste en lille smule, blive råd til lidt efteruddannelse for disse personalegrupper.

Til allersidst. Hr. Knud Lind talte om, at fremskridtspartiet ville trække vejret sammen med indenrigsministeren. Det synes jeg var et smukt billede. For mig lød det nærmest som kunstigt åndedræt ved mund-til-mund-metoden, og i virkeligheden er det jo et ganske præcist billede af den nuværende regerings situation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om ophævelse af lov om økonomisk samordning. (Afsked med vismændene).

Af Glistrup (FP) m.fl.
(Fremsat 15/2 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Det drejer sig om lovforslag nr. L 155 om ophævelse af lov om økonomisk samordning – afsked med vismændene, som der står i parentes.

Det er rigtigt, at der som anført af forslagsstillerne i de senere år har været en betydelig vækst i antallet af økonomiske prognose- og analyseinstitutter og i de rapporter, som udsendes. Derfor kan det i og for sig være rimeligt nok at rejse det spørgsmål, om nytten af dette arbejde står mål med omkostningerne.

Når det drejer sig om de privatfinansierede institutter – og det er her, hovedparten af væksten har været – må man gå ud fra, at de organisationer og pengeinstitutter, som afholder omkostningerne, føler, at de får valuta for pengene, ellers ville de vel ikke opretholde disse aktiviteter. Det, vi kan diskutere her, er altså alene det arbejde, der finansieres over finansloven. Det drejer sig om en del af økonomiministeriets og finansministeriets virksomhed og det arbejde, der udføres af det økonomiske råds sekretariat og formandskab, altså de såkaldte vismænd. Det er den sidstnævnte aktivitet, der foreslås nedlagt,

bl.a. fordi man fra forslagsstillerens side ikke mener, at vismændene reelt er uafhængige af den til enhver tid siddende regering.

Denne påstand kan jeg ikke acceptere. Ganske vist er det formelt økonomiministeren, der udnævner vismændene, men det sker efter indstilling fra det siddende formandskab og udelukkende under hensyntagen til de faglige kvalifikationer. Da vismandsinstitutionen er det eneste uafhængige økonomiske analyseinstitut her i landet, mener jeg, at det fortsat er af værdi at bevare den.

Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at vismændene har beskæftiget sig med meget andet end netop konjunkturanalyser. I tidens løb har f.eks. landbrugets forhold, boligmarkedet og boligpolitikken, indkomst- og formuefordeling, EF-problemer og energipolitikken været indgående behandlet. For tiden er man i gang med en langtidsanalyse af uddannelsesproblemerne og udviklingen på arbejdsmarkedet. Disse analyser har været væsentlige for den offentlige debat og har bidraget til forståelsen af disse vigtige problemer og deres samfundsmæssige betydning. Både de løbende uafhængige konjunkturvurderinger og de nævnte særlige analyser har bidraget til at opfylde lovens formål, nemlig at samordne de økonomiske interesser.

Jeg må på denne baggrund afvise det foreliggende lovforslag.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg vil sige, at hvis fremskridtspartiet virkelig havde til hensigt at gøre noget for at ophæve loven om økonomisk samordning og dermed tage afsked med vismændene, så opnår fremskridtspartiet lige nøjagtig det modsatte ved det forslag, der her er fremsat, og det kunne vi jo også høre på økonomiministeren. Han kom jo med næsten et helt varmhjertet forsvar for denne institution, og derfor kan jeg forstå, at tanken om at gennemføre det som et af økonomiministerens sparebidrag hermed er taget af bordet.

Jeg vil gøre det samme som økonomiministeren og sige, at med den begrundelse, at disse vismænd skulle være afhængige af regeringen, kan man bestemt ikke aflive institutionen, for økonomiministeren har fuldstændig ret i, at vismændene er ganske uafhængige af den til enhver tid siddende regering, og jeg vil nok sige, at det var en meget smuk om-